

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 37333-09-14

ניתן ביום 04 אוגוסט 2015

המבקשת

אלינור בידרמן

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

לפני: הנשיא יגאל פליטמן, השופטת רונית רוזנפלד, השופטת לאה גליקסמן
נציג ציבור (עובדים), מר איתן כרמון, נציגת ציבור (מעסיקים) גב' דיתי שרון

בשם המבקשת – עו"ד אהובה טיכו
בשם המשיב – עו"ד מיכל מזוז

חקיקה שאוזכרה:

[תקנות בית הדין לעבודה \(סדרי דין\), תשנ"ב-1991: סע' 82](#)

פסק דין**השופטת לאה גליקסמן:**

1. לפנינו בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית הדין האזורי בתל אביב מיום 12.8.2014 בעניין הפניית שאלות הבהרה למומחה הרפואי ([בל 35723-06-12](#)); השופט יצחק לובוצקי).
2. נציין, כי עוד בטרם התקיים הדיון בבקשת רשות ערעור השיב המומחה על שאלות הבהרה על פי החלטת בית הדין האזורי מיום 12.8.2014.
3. במהלך הדיון בבקשת רשות הערעור הושגה הסכמה בין הצדדים בכל הנוגע לחלק משאלות הבהרה. כמו כן עלה מהדיון כי בין הצדדים מחלוקת עובדתית, שיש לה חשיבות מהותית נוכח תשובות המומחה לשאלות הבהרה.

4. בהתאם למוסכם על הצדדים, הטענות שנרשמו בפרוטוקול במסגרת דיון שהתקיים בבקשת רשות הערעור, הן כסיכומים בכתב, ופסק הדין ניתן בהתאם [לתקנה 82 לתקנות בית הדין לעבודה \(סדרי דין\)](#), תשנ"ב-1991, על יסוד הטענות שנרשמו בפרוטוקול וכלל החומר שבתיק.

הרקע לערעור וההליך בבית הדין האזורי:

5. המבקשת הגישה תביעה להכרה באירוע מיום 18.7.2008 כתאונת עבודה. בכתב התביעה טענה המבקשת כי עבדה כמנהלת אירועים בחברת שולחן מעודן – קייטרינג בע"מ; ביום 18.7.2008, במהלך הכנות לאירוע בו נתנה החברה שירותי קייטרינג, במהלך עבודתה של המבקשת, נפלו פלטות שולחן על ראשה וגבה של המבקשת; **המבקשת נפלה ואיבדה הכרתה למספר שניות**; כתוצאה מהנפילה נגרם למבקשת חתך בראש והיא החלה לסבול מכאבי ראש, צוואר, גב וזרוע ימין, ומסחרחורות, הקאות וחולשה כללית; ראשה של המבקשת נחבש במקום; מעסיקה, אשר נכח במקום בעת התאונה, הורה לה לנוח במקום כשעתיים ולשוב לעבודה. המבקשת נחה כשעתיים, ולמרות שהמשיכה לסבול נאלצה לשוב לעבודתה כשהיא סובלת מסחרחורות וכאבי ראש, צוואר וגב, בעוד מעסיקה גוער בה על שאינה מרוכזת בעבודתה. בתום האירוע בשעות הערב, נשלחה המבקשת לביתה במונית.

6. בפרוטוקול הדיון קדם משפט נרשם מפי ב"כ הצדדים, בין היתר, כך:

"התובעת ילידת אוגוסט 1978, עבדה כמנהלת אירועים בקייטרינג טוענת לאירוע מ- 18.7.08; הגישה תביעה למוסד לביטוח לאומי ב- 15.10.09 בעניין האירוע מיום 18.7.08; לתובעת אושרה נכות כללית בשיעור מלא שהפכה לצמיתה החל מ- 1.2.12.

פלוגותאות:

1. האם אירע לתובעת אירוע תאונתי בעבודתה ביום 18.7.08 שעל פיו, כטענתה, נפלו פלטות שולחן מעץ על ראשה של התובעת ממשאית עם ציוד לאירוע כאשר סייעה בפריקת הציוד?
2. שאלת הקשר הסיבתי בין האירוע התאונתי מיום 18.7.08 ככל שאירע, לבין מצבה של התובעת בגינו ניתנה לה תעודה רפואית ראשונה לנפגע בעבודה מיום 31.5.09.

3. סעיף 83 סיפא -

האם השפעת האירוע התאונתי מיום 18.7.08 על מצבה של התובעת כאמור, ככל שהיתה, פחותה בהרבה מהשפעת גורמים אחרים, לרבות מצב בריאות קונסטיטוציונלי.

4. האם חל כטענת המוסד שיהוי על התביעה לדמי פגיעה?

7. התובעת הגישה תצהיר עדות, ובו חזרה על גרסתה בכתב התביעה בנוגע לאירועים, לרבות ציון העובדה כי התעלפה לאחר שנפלו פלטות השולחן על ראשה.

8. ביום 13.10.2013 הודיע המוסד לביטוח לאומי כי פלוגתא מס' 1 כפי שנוסחה במסגרת דיון קדם משפט מקובלת עליו, ולכן ניתן להורות על מינוי מומחה רפואי בתיק.

9. בהודעה נוספת מיום 28.10.2013 הבהיר המוסד לביטוח לאומי שנית כי הוא מסכים להעביר עניינה של המבקשת ליועץ רפואי, על בסיס הפלוגתאות שנוסחו בדיון המוקדם. על פי האמור, מסכים המוסד כי בכל הקשור לבירור העובדתי אם אירעה התאונה יחזור בו מעמדתו שדחתה התביעה לעניין זה.

10. נוכח הסכמת המוסד לביטוח לאומי, לא התקיים הליך הוכחות, ובית הדין מינה את פרופ' אבינעם רכס למומחה יועץ רפואי, על יסוד התשתית העובדתית כמפורט להלן:

"התובעת, ילידת אוגוסט 1978, עבדה כמנהלת אירועים בחברת קייטרינג. ביום 18.7.08, במהלך עבודתה, נפלו פלטות שולחן מעץ על ראשה של התובעת ממשאית עם ציוד לאירוע, כאשר סייעה בפריקת הציוד".

11. בהמשך לכך, נתן המומחה הרפואי חוות דעת ראשונה.

12. על פי הסכמת הצדדים מונה מומחה רפואי נוסף מתחום הפסיכיאטריה – ד"ר אריה באואר.

13. בהחלטה יום 19.5.2014 נדחתה בקשתה של המבקשת לזמן את פרופ' רכס לחקירה נגדית על חוות דעתו, ואופשר למבקשת להפנות אליו שאלות הבהרה.

14. בקשת רשות ערעור זו הוגשה על החלטת בית הדין האזורי מיום 12.8.2014, אשר לא התיר למבקשת להפנות חלק משאלות הבהרה שביקשה להפנות לפרופ' רכס.

15. כאמור, במהלך הדיון בבקשת רשות ערעור הגיעו הצדדים להסכמה בנוגע לרוב השאלות השנויות במחלוקת. בדיון התברר כי המחלוקת המהותית היא בנוגע לתשתית העובדתית. נתייחס תחילה לעניין המחלוקת העובדתית, ולאחר מכן לעניין שאלות הבהרה.

המחלוקת העובדתית:

16. הן בכתב התביעה והן בתצהירה טענה המבקשת כי לאחר שנפלו עליה פלטות השולחן איבדה את הכרתה והתעלפה. עובדה זו לא נכללה בפלוגתא מס' 1 שנוסחה במהלך הדיון המוקדם, ובהמשך לכך לא נכללה בתשתית העובדתית שהועברה למומחה הרפואי, פרופ' רכס. בהקשר זה יש לציין כי המבקשת לא פונתה לטיפול רפואי ביום התרחשות האירוע התאונתי, כך שאין תיעוד רפואי מיום האירוע.

17. מחוות דעתו של פרופ' רכס עלה כי לגישתו (שהמבקשת חולקת עליה) יש לעניין אבדן ההכרה חשיבות רבה בהתייחס לשאלה האם ליקויים נוירולוגיים מהם סובלת המבקשת מקורם בתאונה. על רקע האמור, ביקשה המבקשת להפנות למומחה הרפואי שאלות הבהרה בהן הפנייה לעובדה שבמסמכים רפואיים מסוימים (שמועדם כשנתיים ויותר לאחר האירוע) יש תיעוד לאבדן הכרה, וכן שאלה - האם ככל שיוכח שהמבקשת סבלה מאובדן הכרה יהיה בכך כדי לשנות את חוות דעתו. המוסד התנגד להפניית שאלות הבהרה בעניין זה, נוכח העובדה שאבדן ההכרה אינו חלק מהתשתית העובדתית המוסכמת.

18. טענות הצדדים בערעור:

18.1. **המבקשת טענה** כי נוכח העובדה שאבדן ההכרה מצוין במסמכים רפואיים וחוות דעת, לרבות הערכה נוירופסיכולוגית, וכן נוכח העובדה שהמומחה הרפואי מייחס לעובדה זו משקל, בסתירה לחוות דעת אחרות, קביעת המומחה כי לא היה אבדן הכרה ומשמעות עובדה זו היו קביעות בלתי צפויות מבחינת המבקשת. מעבר לכך, המומחה חרג מסמכותו וקבע קביעה עובדתית, המנוגדת למסמכים רפואיים שלפניו; המוסד לביטוח לאומי ויתר על חקירת המבקשת על תצהירה, ואינו יכול להתכחש לעובדות המפורטות בתצהיר; נוסח הפלוגתא הראשונה (שהפכה למוסכמה) רחב וכולל גם עובדות נוספות; העדרו של תיעוד רפואי ממועד סמוך לאירוע, נוכח העובדה שהמבקשת לא פונתה לבית

החולים לאחר הפגיעה, אינו יכול לשלול מהמבקשת את זכותה להוכיח את אבדן ההכרה בדרכים אחרות, על ידי עדים שנכחו במהלך האירוע; על מנת שלא ייגרם למבקשת עוול, יש להחזיר את הדיון לבית הדין האזורי על מנת לאפשר למבקשת להוכיח עובדה זו, ובהמשך לכך להפנות שאלות הבהרה על יסוד עובדה זו.

18.2. **המוסד לביטוח לאומי טען** כי הסכים לתשתית העובדתית כפי שנכללה בפלוגתא 1 שנוסחה על ידי בית הדין האזורי, וככל שהמבקשת ביקשה שהתשתית העובדתית תכלול עובדות נוספות, היה עליה לעמוד על כך טרם מינוי המומחה הרפואי; אין מקום להתיר להוסיף עובדות לאחר שניתנה חוות דעתו של המומחה הרפואי; פרופ' רכס לא קבע עובדות החורגות מהתשתית העובדתית המוסכמת או מהמסמכים הרפואיים, אלא התייחס לכל המסמכים שלפניו ואף לפער הזמנים בין האירוע לבין המועד בו טענה המבקשת לראשונה כי איבדה את ההכרה; אין ראייה ישירה ואובייקטיבית הסמוכה לאירוע בדבר התרחשות אבדן הכרה אצל המבקשת, עניין המצופה כי אדם שחווה אירוע מסוג זה יצינו בפני הרופאים השונים אשר ביקר אצלם, שכן אין המדובר באירוע פעוט, רגיל או שגרתי; המוסד הפנה בעניין זה לביקורי המבקשת אצל ד"ר חצור בחודש אוגוסט 2008, בהם לא צוין עניין אבדן ההכרה, ולתיעוד ביקורים אצל רופאים שונים במהלך השנה שלאחר התאונה, וכן לכך שהמבקשת לא ציינה עובדה זו בהודעתה לחוקר המוסד; אין מקום לאפשר כעת, בשלב בו נמצא ההליך המשפטי, לקיים דיון מחדש בתשתית העובדתית; ככל שבית הדין יחליט להחזיר את עניינה של המבקשת לבית הדין האזורי לבירור עובדה זו, יבקש המוסד לחקור את המבקשת גם על קרות האירוע עצמו.

19. **לאחר בחינת טענות הצדדים וכלל החומר שבתיק אנו קובעים לעניין המחלוקת העובדתית כמפורט להלן.**

20. על פי החומר שבתיק, הסכים המוסד לביטוח לאומי לתשתית העובדתית כמפורט בפלוגתא 1. מהחומר שבתיק בית הדין לא ברור אם היה ניסיון להגיע להסכמה על תשתית עובדתית מפורטת יותר (ב"כ המוסד ציינה במהלך הדיון שיש תכתובת בתיק בעניין זה). נראה, שטוב היו עושים הצדדים ובית הדין אילו מלכתחילה היו קובעים (בין בהסכמה ובין לאחר דיון הוכחות) תשתית עובדתית מפורטת יותר, לרבות תגובותיה של המבקשת לאחר הנפילה (אבדן הכרה, סחרחורות, כאבים וכיו"ב) שעשויה להיות להן משמעות רפואית.

21. כפי העולה מחוות דעתו של פרופ' רכס, לגישתו, יש חשיבות רבה לעובדה אם לאחר שנפלו פלטות על ראשה של המבקשת היה אובדן הכרה. גם אם היה מחדל בניהול ההליך על ידי המבקשת, בכך שלא עמדה על הכללת עובדה זו בתשתית העובדתית שהועברה למומחה הרפואי, יש להביא בחשבון כי המבקשת לא בהכרח יכלה לצפות כי לעניין זה תהיה חשיבות רבה לגישת המומחה הרפואי. כמו כן, יכולה הייתה המבקשת להסתמך על כך שעובדה זו מצוינת במסמכים רפואיים, אם כי ממועדים מאוחרים לאירוע, ולא בהכרח יכלה לצפות כי המומחה הרפואי לא יקבל את האמור בהם. זאת ועוד. מדובר בהליך מתחום הביטחון הסוציאלי, למבקשת נכות קשה, ואין לחסום את המבקשת מלהוכיח עובדה זו, שעשויה להיות לה חשיבות בהוכחת תביעתה להכרה בנכותה כפגיעה בעבודה. יודגש, כי מדובר בעובדה שנכללה במסמכים הרפואיים שמועדם קודם להגשת התביעה לבית הדין, ומדובר בעובדה שצוינה במפורש בכתב התביעה ובתצהיר העדות של המבקשת. מכאן, שאין מדובר בניסיון לערוך מקצה שיפורים של התשתית העובדתית והתאמתה לחוות דעתו של המומחה הרפואי. יובהר, כי העובדה שנדרש בירור עובדתי בנוגע לעובדה זו, אינו מצדיק לאפשר למוסד לחזור בו מהסכמתו לעניין עצם התרחשות האירוע, שכן אין כל קשר בין הדברים.

22. בהתייחס לטענת המוסד כי עניין אבדן ההכרה אינו מוזכר במסמכים רפואיים במשך תקופה ארוכה ולא אוזכר בהודעה לחוקר המוסד, הרי שבית הדין האזורי יתייחס לנתונים אלה וישקלל אותם עם העדויות והראיות האחרות שיובאו לפניו בעניין זה. אין בנתונים אלה כדי להצדיק לדחות על הסף את טענתה של המבקשת כי לאחר שנפלו פלטות השולחן על ראשה איבדה את ההכרה, וכדי לחסום אותה מלהוכיח עובדה זו.

23. **כללו של דבר**: אנו קובעים כי עניינה של המבקשת יוחזר לבית הדין האזורי לצורך הכרעה בשאלה אם לאחר האירוע – נפילת פלטות שולחן על ראשה – איבדה את הכרתה. בהתאם להכרעה העובדתית בעניין זה, יקבע בית הדין האזורי אם יש לתקן את התשתית העובדתית שהועברה למומחה הרפואי, וכן בעניין שאלות ההבהרה המתייחסות לעניין זה.

שאלות ההבהרה הנוספות לגביהן הייתה מחלוקת בין הצדדים:

24. המוסד לביטוח לאומי הסכים כי יופנו למומחה הרפואי שאלות הבהרה 17 – 22. ניתן בזאת תוקף של פסק דין להסכמת הצדדים שלפיה יופנו למומחה הרפואי שאלות הבהרה 17 – 22.

25. **שאלה 13**: מקובלת עלינו גישת המוסד, כי נוכח שאלה מס' 8 להחלטת בית הדין האזורי מיום 12.8.2014, בה נדרש המומחה הרפואי להתייחס לרישומים הרפואיים של ד"ר רונית גלעד שאלה זו מיותרת. מובן, שאין בכך כדי לפגוע בטענת המבקשת על המסקנות שיש להסיק מתשובתו של המומחה הרפואי לשאלה 8.

26. **שאלה 15**: מקובלת עלינו עמדת המוסד כי אין צורך להפנות אל המומחה הרפואי שאלת הבהרה זו, נוכח העובדה שבשאלה מס' 10 להחלטת בית הדין האזורי מיום 12.8.2014 נשאל המומחה הרפואי על עמדתו בעניין חשיבות הערכה נוירופסיכולוגית לעניין אבחון פגיעות קוגניטיביות בחבלת ראש.

27. **שאלה 23**: כמוסכם על הצדדים, פרוטוקול הוועדה הרפואית (נכות כללית) מיום 22.12.2011 יועבר לעיונו של פרופ' רכס, והוא יישאל בקשר אליו כך: **מועבר לעיון פרוטוקול הוועדה הרפואית מיום 22.12.2011, שנערך במסגרת הדיון בתביעתה של התובעת לקצבת נכות כללית מהמוסד לביטוח לאומי. אנא התייחסותך לממצאים ולאבחנות בפרוטוקול זה.**

28. **שאלה 24**: כמוסכם על הצדדים, תועבר למומחה הרפואי שאלת הבהרה זו: **האם הפרעות בשדה הראייה יכולות להצביע על פגיעה מוחית אורגנית כתוצאה מהתאונה?**

נושאים נוספים:

29. **חקירה נגדית של המומחה הרפואי:**

29.1 **ב"כ המבקשת** טענה כי יש להתיר לה לחקור את פרופ' רכס חקירה נגדית, גם נוכח צמצום שאלות ההבהרה על ידי בית הדין האזורי.

29.2 **ב"כ המוסד** טענה כי הבקשה לחקור את פרופ' רכס חקירה נגדית נדחתה בהחלטה מיום 19.5.2014 והיא החלטה חלוטה, שלא ניתן לערער עליה במסגרת הליך זה.

- 29.3. גם בעניין זה מקובלת עלינו עמדת המוסד לביטוח לאומי. משלא הוגשה בקשת רשות ערעור במועד על החלטת בית הדין האזורי מיום 19.5.2014, ואף לא הוגשה בקשה להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור על החלטה זו, עניין מתן היתר לחקירה נגדית של המומחה הרפואי אינו עומד לדיון במסגרת הליך זה.
30. **הפניית שאלות הבהרה לד"ר באואר:** ב"כ המוסד הודיעה כי נוכח העובדה שההליך בבית הדין האזורי נעצר נוכח הגשת בקשת רשות ערעור, יגיש המוסד בקשה להפניית שאלות הבהרה לד"ר באואר, בנימוק שחוות דעתו חורגת מהעובדות שנקבעו על ידי בית הדין. מעבר לציון עובדה זו, איננו רואים מקום לדון בעניין זה, והוא יוכרע על ידי בית הדין האזורי.

סוף דבר:

31. עניינה של המבקשת יוחזר לבית הדין האזורי לצורך הכרעה בשאלה האם לאחר האירוע – נפילת פלטות שולחן על ראשה – איבדה את הכרתה. בהתאם להכרעה העובדתית בעניין זה, יקבע בית הדין האזורי אם יש לתקן את התשתית העובדתית שהועברה למומחה הרפואי, וכן בעניין שאלות הבהרה המתייחסות לעניין זה.
32. בעניין שאלות הבהרה האחרות, יופנו למומחה הרפואי שאלות הבהרה 17 – 22, 23 ו- 24, בהתאם להסכמת הצדדים וכמפורט לעיל. מתקבלת עמדת המוסד בעניין שאלות הבהרה 13 ו- 15.
33. הוצאות בגין הליך זה יובאו בחשבון על ידי בית הדין האזורי בעת פסיקת ההוצאות בפסק הדין הסופי.

ניתן היום, י"ט אב תשע"ה (04 אוגוסט 2015), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

לאה גליקסמן,
שופטת

רונית רוזנפלד,
שופטת

יגאל פליטמן,
נשיא, אב"ד
מר איתן כרמון,
נציג ציבור (עובדים)

גברת דיתי שרון,
נציגת ציבור (מעסיקים)

רונית רוזנפלד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)